

NOVOSTI IZ EVROPSKE UNIJE

str. 127-131

EVROPA 2010: PARTNERSTVO ZA EVROPSKU OBNOVU - NAPREDAK, SOLIDARNOST I BEZBEDNOST

Predsednik Evropske komisije, Žoze Manuel Baroso, predstavio je 26.01. 2005. dokument pod nazivom Evropa 2010: Partnerstvo za evropsku obnovu - Napredak, solidarnost i bezbednost.¹

U ovom dokumentu se prvo podseća na efikasan put kojim se Evropska unija razvijala:

- ostvareno je uspešno proširenje ikada zamišljeno, stvarajući oblast slobode i zaštite prava čoveka
- uvođenje zajedničke valute, Evra konsolidovalo je ekonomiju i stvorilo zonu finansijske stabilnosti
- potpisivanje Ustava, modernizovalo je i unapredilo osnove na kojima počiva ovako proširena Unija i prevazilaženje jaza koji se stvara kada se (samo od nacionalnih zakonodavstava) zahteva istovremena jednoobraznost u postupanju sa građanima EU.
- progres ka stvaranju zajedničke oblasti bezbednosti i pravde u Evropi
- izgradnja zajedničke Evropske odbrambene politike.

---

¹ Europe 2010: A Partnership for European Renewal - Prosperity, Solidarity and Security, na internet adresi:
http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0012en01.pdf,
26.10.2006.

U političkom smislu, Evropa jeste pokazala da zna i može da ide napred.

Ipak, u ovom dokumentu se konstatuje da Evropa sada jeste, ne prvi put u svojoj istoriji, na raskršću. Sa jedne strane, širenje Unije je na pravi način i na zdravim ekonomskim i političkim osnovama, uvećalo potencijal i bogatstvo raznolikosti, što predstavlja sada predstavlja izvor snage, a ne slabosti. Međutim, značajan deo evropske javnosti nije ubeđen da je Evropa na pravom putu - upravo to je ključno polazište za pravljenje nove strategije i novog pristupa. Unija mora pokazati svojim građanima da razume izazove i da stvara kredibilne strategije za nalaženje odgovora na njih. Mora se ponovo preispitati i pronaći nove načine da zadrži viziju zajedničke budućnosti.

Vođena ovim zadatkom, Evropska komisija definiše četiri osnovna cilja Unije u narednom periodu: ekonomski napredak, solidarnost, bezbednost i sloboda, te postavljanje Unija kao svetskog partnera i aktera u međunarodnim i bezbednosnim, a ne samo ekonomskim odnosima.

Prvi od ovih ciljeva, *ekonomski napredak napredak*, namerno je hijerarhijski na prvom mestu liste ciljeva - zadatak je vratiti Evropu na put dugoročnog napretka. U ovom domenu su najvažnija pitanja ekonomskog rasta i obezbeđivanja radnih mesta, odnosno obnova održivog dinamičnog razvoja u Evropi u skladu sa Lisabonskom strategijom. Međutim, ovo ne znači smanjenje značaja drugih ciljeva - naprotiv, unapređenje konkurentnosti i obnova rasta su instrumenti za ostvarenje opšteg cilja, a ne cilj sam po sebi, jer se samo njihovim ostvarenjem ne mogu obezbediti socijalna solidarnost ili održivost. Upravo zbog toga solidarnost i bezbednost moraju ostati centralni ciljevi pored razvoja. Veoma važan zadatak u ostvarivanju ovog cilja je nastojanje da evropska ekonomija postane najatraktivnija za ulaganje, proizvodnju i rad. To zahteva novi impuls za reforme koji vodi u značajno unapređenje poslovnog okruženja, pospešivanje istraživanja i inovacije u ključnim sektorima i modernizaciju evropskog tržišta rada i sistema socijalne zaštite.

Drugi cilj Unije treba da predstavlja jačanje usmerenosti EU ka *solidarnosti i socijalnoj pravdi* da bi se pojačala kohezija uvećane Unije kako novi ekonomski dinamizam dobija na zamahu, da bi se smanjile ekonomske neuravnoteženosti i da bi se otvorile nove ekonomske mogućnosti. Solidarnost od EU zahteva konkretne poteze, kako u sadašnjosti, tako i u budućnosti, pre svega kroz ekonomsku i socijalnu koheziju koja treba da pomogne manje razvijenim oblastima i grupama u Uniji da umanje disparitete kroz njen ojačani rast i konkurentnost.

Solidarnost porazumeva i održivo upravljanje i zaštitu životne sredine, prirodnih izvora i obezbeđivanje dugoročnog snabdevanja energijom. Neophodno je pored ovoga i, obezbediti adekvatna reforma i upravljanje sistemima socijalne zaštite, kako bi se obezbedila održivost u dužem periodu i očuvanje

i jačanje zajedničkih evropskih vrednosti. Očuvanje i jačanje zajedničkih vrednosti je osnov oko koga se mogu dalje graditi svi ostali aspekti zajedništva.

Nove mere jačanja *bezbednosti* treba, kao treći strateški cilj Unije, da donesu praktične koristi kvalitetu života evropskih građana. One, prema oceni Komisije, mogu biti postignute samo kroz zajedničke aktivnosti svih nivoa Evropske unije. Na prvom mestu reč je o ličnoj sigurnosti građana EU u odnosu na kriminal i terorizam.

Da bi se ovako visoki viljevi ispunili potrebno je implepentirati tzv. Haški Program koji je dogovoren 2004. godine a koji se odnosi na pravilan odgovor na rizike kojima su suočeni sami građani Evrope. Program sadrži čitav spektar mera koje stoje na raspolaganju. Prevencija i pripremne mere su zaista dodatak naporima zemalja-članica u borbi protiv terorizma, uz jačanje pravosudnih, obaveštajnih i carinskih vlasti, kao i uključivanje Europolu u sve procese. Finansiranje terorističkih organizacija i njihovih radnji se mora najefikasnije sprečavati. Sloboda u Evropi bez granica za Uniju znači posebne odgovornosti, što se posebno odnosi na graničnu kontrolu, azil i imigraciju, kao i trgovinu ljudima, narkoticima i tzv. cyber kriminala.

Unija deli zajedničku odgovornost za granicu koja ima preko 11.000 km kopna i 68.000km vodenih granica sa velikim rizicima od ilegalne migracije i trgovine ljudima.

Poslednji, četvrti strateški cilj Unije odnosi se na spoljne odnose - on se ogleda u davanju *jačeg glasa Unije u svetu svetu*, a glavni instrument za to treba da bude institucija ministra spoljnih poslova i Evropske službe za spoljne aktivnosti, koji predstavljaju spoljnu politiku Unije i donose veću koherentnost ovih aktivnosti EU. U sklopu ovog cilja nalazi se i potreba aktivne pripreme budućih proširenja i dovođenje drugih država Zapadnog Balkana bliže ka članstvu Unije, kao i uspostavljanje efikasnih partnerstava sa krugom susednih zemalja kao garantom proširene zone stabilnosti i demokratije. Drugim rečimma politički aspekt Unije mora bolje odgovarati ekonomskoj snazi Unije, što zahteva veću političku koherentnost u spoljnim aktivnostima ali i koherentnost između unutrašnjih politika i spoljne aktivnosti Unije i njenih država članica.

Evropska unija je naime, postigla najveće jedinstvo u ekonomskim odnosima. Ali sa napredovanjem globalizacije potrebno je da se sada Evropa izbori i za svoj glas u ostalim sferama na primer u sve prisutnijim bezbednosnim problemima koje se na žalost prenose svuda.

Kako bi građani Evrope imali poverenja da će ova vizija biti i ostvarena, Unija mora da saraduje sa njima. Zasad Komisija predlaže novi koncept saradnje koji se naziva Partnerstvo za evropsku obnovu. Ovo partnerstvo podrazumeva zajednički rad čitavog evropskog društva, što uključuje organe Unije, njihove mreže, građane i države članice. Svi ovi akteri moraju raditi zajedno i u saradnji sa nacionalnim parlamentima, vladama, socijalnim partnerima i građanskim društvom na svim nivoima. Poseban značaj ima činjenica da Komisija insistira da građani moraju biti uključeni u ovo Partnerstvo - kroz precizno određenje šta Evropa nastoji da postigne i uključivanje u zajedničke napore. Sa partnerstvom za građane dolaze i odgovornosti: svaki Evropljanin ima svoj udeo u radu Unije i odgovornost u ostvarivanju utvrđenih ciljeva.

Sa svoje strane, Unija mora stvoriti uslove za uspešno ostvarivanje Partnerstva za evropsku obnovu. Kao ključne instrumente u ostvarivanju ovog zadatka, Komisija predlaže da mora postojati kontinuitet između usvajanja politika i njihovog sprovođenja, uz pomoć moderne i efikasne administracije na svim nivoima. Brzo i odgovarajuće transponovanje odluka Unije i kontrola njihovog ostvarivanja su ključni za postizanje kredibiliteta evropskog zakonodavstva i efikasnosti politika. Svi organi Unije moraju se prilagoditi činjenici da su oni servis građana, koji će biti otvoren za konsultacije i učešće; takođe, organi moraju biti otvoreni za javnu kontrolu i odgovornost za svoj rad.

KLIMATSKE PROMENE

Evropski Savet je i ove godine na spisak prioriteta stavio klimatske promene. Ove promene negativno utiču i na socijalne i na ekonomske pokazatelje. Utvrđeno je da globalno zagrevanje ne sme biti veće od 2°C, što se poklapa sa analizama Ujedinjenih Nacija. U cilju smanjenja temperature površine Zemlje Evropski Savet je, zajedno sa Komisijom, usvojio dokument «Borba protiv globalnih klimatskih promena» i tome je nastavljena analiza troškova i dobiti («cost-benefit») smanjivanja ugljen dioksida u vazduhu.²

Evropski Savet je sa ponosom objavio da, pošto je u i Ruska Federacija ratifikovala ovaj Ugovor, Kjoto protokol je stupio na snagu.

Evropski Savet je povukao odlučnost EU da osnaži međunarodne pregovore oko ispitivanja mogućnosti za period posle 2012 u kontekstu procesa UN o

---

² "Winning the battle against global climate change".

klimatskim promenama koji podrazumeva najširu moguću saradnju svih zemalja i njihovo učestvovanje u efikasnom i adekvatnom međunarodnom odgovoru na zagađenje životne sredine.

Razvoj kratkoročne i dugoročne strategije za smanjivanje globalnog zagrevanja.

Evropska unija želi da stvori što bolji okvir saradnje kako bi se uspostavilo preko potrebno smanjenje štetnih gasova i drugih načina kako bi se postigli ciljevi predviđeni Kjoto Protokolom.